

Världen

Taiwan

Huvudstaden Taipei i Taiwan. I januari 2024 går taiwaneserna till val. Synen på grannen och ärkefienden Kina är något som delar det politiska fältet.

Valet kan ta Taiwan i en ny riktning

I januari 2024 kommer Taiwan välja en ny president och ett nytt parlament. Samtidigt som spänningarna med Kina ökar så sker det även motsättningar inom politiken, för och emot grannen.

– Vi måste fortsätta sprida våra åsikter, och det kommer att ta lång tid, säger Hector Lin Wun Han.

Han greppar mikrofonen och talar inför en grupp på omkring tjugo deltagare i New Party-högkvarteret i Taipei.

Hector är 25 år och representerar unga taiwaneser, en särskild viktig målgrupp när Taiwan ska välja ny president och ett nytt parlament i januari nästa år.

I allmänhet har det varit svårt för partier som New Party att locka över unga taiwaneser till sin pro-kinesiska politik eftersom en majoritet i färiska undersökningar säger att de hellre röstar på nationalistiska partier som stödjer full

självständighet. För New Party, som tidigare hette Chinese New Party, är en sammanslagning med Kina en självklarhet.

– Det är det viktigaste vi kan göra för att förhindra krig, säger Hector vidare och säger att Taiwan och Kina är ”ett gemensamt land med två olika regeringar”.

Det är just politiken som är den enda skillnaden mellan Taiwan och Kina menar New Party, där både kulturen och språket är det samma.

En av deltagarna, Eric Cheung, är 73 år och har bott i Shanghai en stor del av sitt liv. Enligt honom handlar det i slutändan om pengar, eftersom ”Kinas ekonomi går så dåligt just

nu” och taiwaneserna därför vill behålla sin självständighet. Och givetvis spelar även geopolitiken en stor roll i sammanhanget, där ”USA vill att vi ska förbli separerade”.

På sistone har relationerna mellan Taiwan och Kina hårdnat, där den store grannen gång på gång spänner sina krigsmuskler genom att bland annat flyga med stridsflygplan över taiwanesiskt luftrum.

Med bara några månader kvar till valet kommer det snart att visa sig om Taiwan kommer röra sig närmare eller ännu längre bort från Kina, och hur grannlandet i så fall kommer att reagera på det.

Men inte alla håller med om att knyta starkare band med Kina är

den bästa vägen framåt. Sittande partiet Democratic Progressive party (DPP) leder redan färiska valundersökningar, där presidenten Tsai ing-wen kommer få lämna över makten eftersom hon redan har suttit två mandatperioder, och många tror att det blir vice-presidenten Lai Ching-te som kommer att ta över.

Dagen därpå närvarar DPP-generalsekreteraren Lo Chih-cheng vid en ”spökfestival”, en högtid inom taoism, där deltagarna offrar mat och andra presenter till spöken. Lo Chih-cheng ser festivalen som en möjlighet att nå ut till väljarna, när han går runt och samtalar med deltagarna.

Han är optimistisk inför valet men säger samtidigt att partiet måste ”arbeta hårt eftersom det ligger nära i tiden”. Samtidigt varnar Lo för att Kina kan blanda sig i ”som vanligt” genom att försöka påverka valresultatet.

– De vänder sig till religiösa grupper och affärsmän som har stor makt över bolagen i Taiwan, som sedan tvingas att kritisera vår regering.

Den kinesiska regeringen i Peking har även tidigare infört sanktioner mot näringar som till exempel jordbruket, i kölvattnet av att väljarna på den omtvistade ön vänder kommuniststyret ryggen. Det handlar vidare om en ”kognitiv krigsföring” där Peking ”sprider desinformationskampanjer”, menar Lo.

Varför är det då så viktigt för Taiwan att vara självständigt från

Kina? Enligt Lo handlar det om sätet att leva, där Taiwan erbjuder ett fritt och självständigt samhälle.

Han jämför med Hongkong där Kina i praktiken numera har full kontroll över samtliga samhällsfunktioner.

– Hongkong har förlorat all frihet, där finns ingen demokrati längre, säger han och tillägger att Kina kommer att göra allt de kan för att ”försvara Taiwans demokrati”.

Den tunga söta doften av rökelse fyller luften inne i och utanför det daoistiska templet där spökfestivalen hålls, och deltagarna bär fram stora fat med färsk fisk, kött, kex och läsk blandat med en rad tropiska frukter – som mindre välbärgade medborgare kommer att få ta del av efter ceremonin. Hettan är påträngande och ligger runt 35 grader tillsammans med den höga luftfuktigheten, men det verkar inte avskräcka de som har kommit hit.

Abby Lee och George Chou har kommit hit för att lyssna på dem som ”förespråkar demokratin” och Abby tänker rösta på DPP medan George lägger sin röst på Taiwan People's Party (TPP), som startades för fyra år sedan.

– Vi behöver nya människor inom politiken, säger George.

Abby tror inte att Kina kommer att invadera Taiwan eftersom det står för mycket på spel från ett ekonomiskt perspektiv.

– Jag tror de tänker igenom det mer än en gång innan de invaderar. Och det tankesättet verkar åter-

DPP:s generalsekreterare Lo Chih-cheng träffar potentiella väljare på en spökfestival i templet. DPP:s hållning är fortsatt total autonomi från Kina.

BILDER: JONAS GRATZER

spegla en stor del av taiwaneserna som i undersökningar uppger att det snarare rör sig om ett verbalt hot från fastlandet. Men med valet runt hörnet och nya politiska vindar som sveper över ön kan prognoserna snabbt ändras. Samtidigt menar Abby att det kinesiska styret noga följer hur kriget i Ukraina fortgår och hur omvärlden agerar i den konflikten.

– Just nu är det bara tomma ord från Kina, säger hon och tar plats för att se när Lo Chih-cheng tänder en enorm bunt med rökelse inne i templet och fortsätter småprata politik med deltagarna.

Inför valet ser Lo olika strategiska val av olika grupper av kandidater. De som vill komma närmare Kina genom samtal och de som vill ställa sig bakom den ”demokratiska gemenskapen” som DPP står för.

– Vi står närmare Japan och USA och vill inte vara beroende av Kina, säger han men medger samtidigt att både Kina och Taiwan redan är sammansvetsade genom handeln som sker mellan länderna.

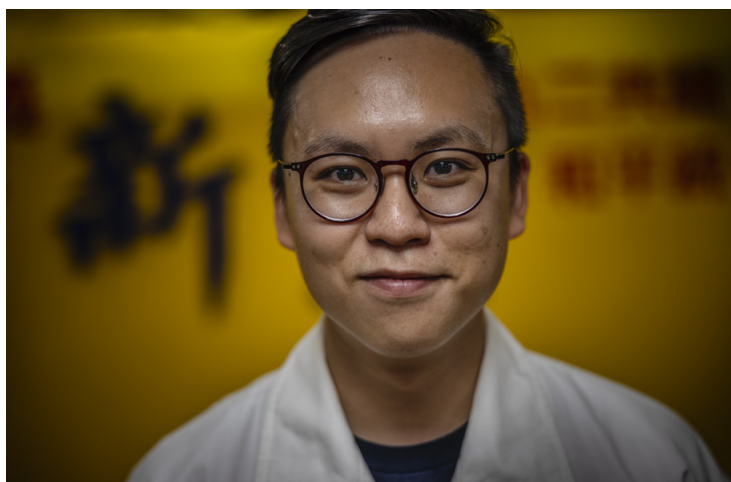
– Vi kan inte bara skära av handeln, det måste vara mer balanserat än så.

Den sittande regeringen vill enligt honom undvika krig med jätten men det hänger också på vad Kinas president Xi Jinping kommer göra eftersom den han har lovat att han kommer att ”ta Taiwan”.

– Vi kommer att få betala ett högt pris för att få behålla vår frihet men om det blir krig är det ett globalt

Abby Lee och George Chou ska rösta i valet. George tycker att nya människor behövs i politiken och ska rösta på det Taiwanesiska folkpartiet TPP. Abby å sin sida tänker rösta på det regerande DPP. BILDER: JONAS GRATZER

Hector Lin Wun är 25 år och stödjer New Party, som tidigare hette Chinese New Party. Partiet ser en sammanslagning med Kina som en självklarhet.

problem som kommer att få stora konsekvenser över hela världen, fortsätter Lo.

Att Kina har inflytande på olika håll i Taiwan står klart vid ett besök i Guanghe Fude-templet, som ligger i den nya delen av huvudstaden Taipei. Både templet och dess ordförande Liang Tsu-wei har mottagit kritik för sina täta band med fastlandet. Liang Tsu-wei har vid flera tillfällen demonstrerat mot DPP som han anser för in Taiwan på fel väg.

– Vi måste förhandla med den kinesiska regimen, säger Liang Tsu-wei som själv är medlem i Unionist Party, ett parti som främjar ett enande med Kina. Han målar upp en bild av den politiska sprickan som råder i dagens Taiwan mellan de båda sidorna som är pro- och anti-fastlandet.

– DPP och media stigmatiserar oss och säger att vi samarbetar med kommunistpartiet.

– Vi beskrivs som gangsters.

Det spirituella livet är fortfarande ett viktigt inslag i det taiwanesiska samhället och i slutändan kvittar det emellertid vad de olika politiska lägren säger och gör menar Liang Tsu-wei eftersom det ändå är ”gudarnas vilja” som kommer att välja vilken väg Taiwan tar framöver.

– Det blir som det är meningen att det ska bli och det är inget som vi kan styra över.

Johan Augustin
utland@gp.se

Fakta: Taiwan

GRAFIK: GP

- Taiwan har en befolkning på knappt 24 miljoner invånare.
- Ön styrdes av Japan från slutet av 1800-talet till 1945, slutet på andra världskriget. När kommunisterna vann det kinesiska inbördeskriget fyra år senare flydde två miljoner kineser till Taiwan, varav många från den intellektuella eliten. Ön blev nu en bas för nya angrepp mot fastlandet och leddes av partiet Kuomintang (KMT) som först hade startats på fastlandet. Överförandet av suveräniteten har diskuterats sedan dess.
- KMT styrde Taiwan (tillsammans med öarna Kinmen, Wuquiu och Matsu) som en enpartistat i fyrtio år fram till demokratiska reformer på 1980-talet, och det första presidentvalet någonsin hölls 1996.
- Taiwan har upplevt en enormt snabb industrialisering och ekonomisk tillväxt under de senaste decennierna.

En bok utgiven av New Party där deras företrädare skakar hand med Xi Jinping.

BILD: JONAS GRATZER

- New Party är ett parti som har brutit sig loss från KMT eftersom New Party vill ha en betydligt mer nationalistisk politik. Allt fler taiwanesiska väljare ser Kinas allt försämrade ekonomi, läget i Hongkong och kinesiska lockdowns under pandemin som anledningar att välja en mer nationalistisk väg i det kommande valet. Den äldre delen av befolkningen som ville sammanföras med fastlandet ersätts nu av unga väljare som till stor del tänker annorlunda.
- De största partierna är DPP som leder de senaste opinionsundersökningarna med 35 procent medan KMT och TMD (som vill ha en öppen dialog med Kina) har vardera runt 18 procent.

Källa: Taiwan News